

КУШНІРЮК

Олександра Павлівна
alya.kushniryuk.94@mail.ru

УДК 658.15:338.43

САНАЦІЯ ПІДПРИЄМСТВА ЯК
ЧИННИК ЙОГО ФІНАНСОВОЇ
ЗАХИЩЕНОСТІ

СЕЙСЕБАЄВА

Наталія Григорівна

REORGANIZATION OF ENTERPRISES
AS A FACTOR IN ITS FINANCIAL
SECURITY

студент, Запорізький національний університет

к.е.н., Запорізький національний університет

Розглянуто сутність реалізації санації, основною формою якої є фінансово-економічний механізм. Представлено концептуальну модель реалізації санації підприємств. Запропоновано методичні рекомендації реалізації санації з урахуванням критеріїв прийняття рішення та інноваційної складової.

Рассмотрены сущность реализации санации, основной формой которой является финансово-экономический механизм. Представлена концептуальная модель реализации санации предприятий. Предложены методические рекомендации реализации санации с учетом критериев принятия решения и инновационной составляющей.

The essence of the implementation of the reorganization, the main form of which is a financial-economic mechanism are considered. Conceptual model of implementation of turnaround management. Methodical recommendations to implementation of rehabilitation against the criteria of decision-making and innovation.

Ключові слова: санація, підприємство, фінансова захищеність, економічна криза

Ключевые слова: санация, предприятие, финансовая защищенность, экономический кризис

Keywords: sanitation, enterprise, financial protection, economic crisis

ВСТУП

Деформація економічного простору під впливом світової економічної кризи знову привернула увагу науковців в бік проблем антикризового управління, ризик-менеджменту та санації підприємства. Внутрішні механізми мінімізації ризиків економічної діяльності підприємств все частіше не виправдовують витрат на їх реалізацію та не приносять очікуваних фінансових результатів. Відновлення фінансової стабільності та економічної безпеки аграрних підприємств може бути здійснено на різних фундаментальних засадах і, відповідно, з різними перспективами. В Україні, на жаль, існують великі ризики продовження логіки попереднього помилкового досвіду з накопиченням внутрішніх диспропорцій і суперечностей, що продукує загрози все більшого руйнівного характеру. Інший сценарій потребує виваженої, скоординованої фінансової політики та принципово нового фінансового інструментарію, спрямованого на поступові якісні зміни як в структурі пріоритетних галузей та напрямів аграрного виробництва, так і в управлінні їх фінансовим забезпеченням. Тому актуальності набуває науковий пошук та впровадження нових механізмів підвищення економічної захищеності підприємств в умовах невизначеності та трансформації фінансової архітектури аграрної економіки. Це зумовлює орієнтування наукових пошуків на глибоке вивчення та окреслення шляхів розв'язання зазначених проблем.

Особливої уваги заслуговують сучасні підходи управління механізмами фінансової захищеності підприємств аграрної сфери, досліджені такими

науковцями як І.А. Крюкова, О.О. Терещенко, І.Б. Хома, Т.С. Шабатура.

МЕТА РОБОТИ полягає у вивченні санації підприємства, а також санації як чинника фінансової захищеності підприємства.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Методологічною та інформаційною основою роботи є наукові праці, матеріали періодичних видань, ресурси Internet, нормативно-правові акти.

РЕЗУЛЬТАТИ

Незважаючи на накопичений у науці та практиці аграрного виробництва досвід здійснення антикризової діяльності на аграрних підприємствах, у цій сфері залишаються неоднозначними ряд питань, пов'язаних із тлумаченням сутності санації підприємства, виділенням її форм і видів, визначення її змісту, обґрунтування економічної ефективності та доцільності санації підприємства.

Рівень ефективності управління підприємством в кризовий період значною мірою залежить від таких факторів, як рівень готовності підприємства до кризи, сформовані обсяги страхових фондів зниження негативних наслідків, ступінь володіння інформацією про можливі зміни навколишнього середовища, проведення превентивних заходів, оперативність та гнучкість реагування підприємства на зміни зовнішнього середовища та ін. На жаль, криза вітчизняних підприємств в аграрній економіці в останні роки набуває ознак хронічного характеру, підприємства обирають агресивні підходи управління, оборотні засоби не поповнюються до нормативних потреб, вартість кредитних ресурсів та

альтернативних джерел фінансового забезпечення аграрного виробництва перевищує економічно обґрунтовані межі, а страхові резерви протидії негативним наслідкам та аграрним ризикам вичерпано, що, в свою чергу, обумовлює безперспективність реалізації як внутрішніх механізмів фінансової безпеки аграрних підприємств, так і неефективність державної підтримки. У разі довготривалої фінансової кризи ресурсний потенціал підприємства вичерпується, підприємство втрачає конкурентоспроможність та позиції на ринку.

Основними видами кризи, що потребують санаційних заходів, визначають їх напрямки, масштаби, форму реалізації, тривалість нестабільного стану підприємства та методологічні підходи до складання бюджету санації є: - стратегічна криза (коли на підприємстві зруйновано виробничий потенціал і відсутні довгострокові фактори успіху); - криза операційної діяльності чи прибутковості (перманентні збитки вихолощують власний капітал, і це призводить до незадовільної структури балансу); - криза ліквідності (підприємство є неплатоспроможним або існує реальна загроза втрати платоспроможності).

Керування кризовими процесами з метою відновлення стабілізації, фінансового оздоровлення та набуття фінансової безпеки функціонування аграрного підприємства реалізується за допомогою санаційних заходів.

Економічну політику санації визначено як систему управлінських рішень на мікро- та макrorівнях, спрямованих на управління фінансово-економічними результатами та досягнення певного рівня стійкості підприємств у напрямі визначених цілей, що сприятиме забезпеченню загального економічного зростання у суспільстві.

Метою фінансової санації є покриття поточних збитків та усунення причин їх виникнення, поновлення або збереження ліквідності й платоспроможності підприємств, скорочення всіх видів заборгованості, поліпшення структури оборотного капіталу та формування фондів фінансових ресурсів, необхідних для проведення санаційних заходів виробничо-технічного характеру.

Зарубіжний досвід свідчить, що найважливішим критерієм щодо обґрунтування санації є її ефективність, тобто рішення в процесі санації повинні мати економічний сенс, забезпечувати використання всього наявного у підприємства ресурсного потенціалу, реалізацію всіх його компетенцій та збалансування фінансових потоків у часі а за обсягами.

Механізм реалізації санації аграрних підприємств Фінляндії є досить лаконічним і складається з таких основних етапів:

перший – відновлення платоспроможності за рахунок наявних ресурсів, власних резервів, реструктуризації боргів і зовнішньої допомоги;

другий – покриття нагромаджених збитків попередніх періодів шляхом використання основних резервів (санації балансу), фінансової допомоги власників та інших зовнішніх надходжень;

третій – поліпшення майнового стану за рахунок наявних коштів, нагромадження власного капіталу, зовнішніх довго- та короткострокових запозичень;

четвертий – зміцнення фінансової стійкості зі зміною структури власності або шляхом залучення позикових коштів. На думку фахівців, ефективну санацію можна забезпечити завдяки планомірному розвитку й використанню наявного в підприємства потенціалу, а також послабленню чинників, що обмежують можливості санації [4, 5, 6]. Санація вважається успішною, якщо за допомогою зовнішніх та внутрішніх фінансових джерел, проведення організаційних та фактором виробничо-технічних удосконалень підприємство виходить з кризи (нормалізує виробничу діяльність та уникає оголошення банкрутства) і забезпечує свою прибутковість та конкурентоспроможність у довгостроковому періоді [3].

Санація підприємства та її очікувані результати містяться в затвердженому плані санації, що характеризує розрахунок ефективності, а також перелік заходів щодо організаційно-економічних механізмів реалізації плану та контролю за її перебігом. Деталізуються очікувані результати виконання проекту, а також прогнозуються можливі ризики й збитки.

Основні критерії ефективності санації такі:

- ліквідність та платоспроможність як результат оптимізації фінансових потоків підприємства в оглядовому періоді;

- прибутковість операційної діяльності, що дозволяє залучати в наступному періоді кредитні ресурси та визначається відношенням очікуваними додатковим прибутком в процесі санації до витрат на реалізацію санаційної стратегії;

- додаткова вартість, створена в результаті санації, яка виражається в абсолютному прирості вартості активів (різниця між очікуваною та теперішньою вартістю);

- конкурентні переваги та стабілізація позиції на ринку;

- відновлення бізнес-репутації боржника.

ВИСНОВКИ

Результати санації (окрім подолання неплатоспроможності та відновлення конкурентоспроможності) можна оцінити, знаючи додатковий прибуток підприємства, тобто різницю між сумою прибутків після санації і розміром прибутків (збитків) до її проведення. Для об'єктивнішого оцінювання ефективності прогнозований обсяг прибутку приводиться до теперішньої вартості. Вкладення в проведення санації розглядаються як інвестиції санатора в підприємство, що перебуває у фінансовій кризі, з метою одержання прибутку (в абсолютній чи відносній формі).

Для перспективного планування економічної захищеності на вітчизняних підприємствах у після кризовий період потрібно, в першу чергу, переймати позитивний досвід зарубіжної практики її відновлення в тому числі й шляхом запровадження інструментів санації, що дозволить прискореними темпами досягти на стратегічно важливих напрямках

аграрних підприємствах раціональної фінансової політики з чітко визначеною фінансово-економічною стратегією розвитку з урахуванням процесів кредитування, страхування, реалізації внутрішніх механізмів мінімізації фінансових ризиків та економічного піднесення аграрної сфери.

Список використаних джерел

1. Дмитренко А.І. Стратегії антикризової діяльності промислових підприємств / А.І. Дмитренко // Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. – 2009. – № 4 (20). – С. 49-53.
2. Крюкова І.О. Формування фінансової безпеки агропромислових підприємств. / І.Ю. Крюкова // Облік і фінанси. – 2012. – №4(58). – С. 41-44.
3. Терещенко О.О. Фінансова санація та банкрутство підприємств: Навч. Посібник. – К.: КНЕУ, 2008. – 412 с.
4. Булович Т. Методичні підходи до оцінки санаційної спроможності підприємства / Т. Булович // Економіст. – 2009. – №12. – С. 44-47.
5. Хома І.Б. Формування та використання систем діагностики економічної захищеності промислового підприємства: монографія / І.Б.Хома. – Львів: Вид-во Національного університету „Львівська політехніка”, 2012. – 504 с.
6. Гришова І.Ю. Зміцнення фінансової складової економічної безпеки підприємства / І.Ю. Гришова, Т.С. Шабатура // Облік і фінанси. – №1, 2013. – С. 99-104